

การจัดการพิพิธภัณฑ์เฉพาะทาง: กรณีศึกษาพิพิธภัณฑ์ล้านของเล่นกริกยูนพันท์

A MANAGEMENT OF SPECIALIZED MUSEUM: A CASE STUDY OF MILLION TOY MUSEUM BY KRIRK YOONPUN

จระไน ไชโยธา

JARANAI CHAIYOTA

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารงานวัฒนธรรม วิทยาลัยนวัตกรรม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

GRADUATE STUDENT IN THE MASTER'S PROGRAM IN CULTURAL MANAGEMENT, COLLEGE OF INNOVATION, THAMMASAT UNIVERSITY

เกรียงไกร วัฒนาสวัสดิ์¹

KRIENGKRAI WATANASAWAD

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการพิพิธภัณฑ์เฉพาะทางจากกรณีศึกษาพิพิธภัณฑ์ล้านของเล่นกริกยูนพันท์ และเสนอแนะแนวทางการจัดการพิพิธภัณฑ์เฉพาะทาง เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับกลุ่มผู้ชมเด็ก โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) 4 กลุ่ม คือ 1) เจ้าของพิพิธภัณฑ์ 2) ผู้จัดการพิพิธภัณฑ์ 3) ผู้เชี่ยวชาญพิพิธภัณฑ์ และ 4) กลุ่มผู้ชมเด็กอายุระหว่าง 5 – 15 ปี

ผลการศึกษาพบว่า การจัดการพิพิธภัณฑ์ล้านของเล่นกริกยูนพันท์ มีลักษณะเป็นพิพิธภัณฑ์เฉพาะทาง เนื่องจากเนื้อหาการจัดแสดงส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับของเล่นร่วมสมัย ด้วยเหตุที่ว่าพิพิธภัณฑ์แห่งนี้ดำเนินการจัดการโดยเจ้าของพิพิธภัณฑ์ จึงทำให้มีโครงสร้างและการจัดการแตกต่างจากพิพิธภัณฑ์เฉพาะทางทั่วไป กล่าวคือ มีโครงสร้างพิพิธภัณฑ์ที่ไม่ซับซ้อน ตลอดจนมีการจัดการที่สามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ผลการศึกษายังพบว่า วัตถุที่จัดแสดงในพิพิธภัณฑ์สามารถตอบสนองกลุ่มผู้ชมหลากหลาย โดยเฉพาะกลุ่มผู้ชมเด็ก

สำหรับข้อเสนอแนะของการจัดการพิพิธภัณฑ์เฉพาะทางเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ ข้อค้นพบจากงานวิจัยนี้เสนอแนะให้พิพิธภัณฑ์ควรพัฒนาฐานข้อมูลพิพิธภัณฑ์เป็นของตนเอง ใช้สื่อมัลติมีเดียเป็นเครื่องมือสำหรับการจัดการแสดงนิทรรศการ และพัฒนาเทคนิคการสื่อความหมายของสิ่งของจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์

คำสำคัญ: การจัดการพิพิธภัณฑ์ พิพิธภัณฑ์เฉพาะทาง แหล่งเรียนรู้

Abstract

This research aimed at studying the management of specialized museum management from the case study of the Million Toy Museum owned by Krirk Yoonpun, and providing further suggestions for the specialized museum management as a learning center for child visitors. The data were collected by interviewing 4 groups of stakeholders: 1) museum owner, 2) museum manager, 3) museum expert, and 4) child visitors aged 5 – 15 years old.

¹ อาจารย์ ดร. ประจำวิทยาลัยนวัตกรรม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

The study revealed that the management of the Million Toy Museum by Krirk Yoonpun is characterized by its content of collections as the specialized museum since the museum collections are mostly related to contemporary toys. Due to the fact that this museum is managed by the museum owner, its structural organization and management differ from those specialized museums. That is, the structural organization is not complex, and the management is processed fast and effectively. Besides, the study found that the museum collections can serve various groups of visitors, especially the child visitors.

For the suggestions of the management of specialized museum as learning center, this research finding recommended that the museum should develop its own museum database, use the multimedia equipments for the exhibition, and develop the interpretative techniques for the museum collections.

Keywords: Museum Manangement, Specialize Museum, Learning Center

บทนำ

การพัฒนาที่ผ่านมา ประเทศไทยได้ดำเนินการตามแนวคิดการพัฒนาไปสู่ความทันสมัย (modernization) ซึ่งก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมากมายในสังคมไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องการจัดการทรัพยากร วัฒนธรรม โดยเห็นได้ชัดเจน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2500 เป็นต้นมา ที่ประเทศไทยเริ่มใช้นโยบายแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ เพื่อพัฒนาประเทศให้เจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ มุ่งเน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ และยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้นกว่าเดิม เป็นการเปลี่ยนแปลงที่ค่อนข้างรวดเร็ว มีผลทำให้เกิด การรวมศูนย์อำนาจด้านการจัดการทรัพยากรทางโบราณคดี เห็นได้จากการตราพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ.2504 ขึ้นมาบังคับใช้ และเมื่อพ.ศ.2544 สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กำหนดให้มีแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต

สมาลี สังข์ศรี และคณะ.(2548). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตราที่ 25 กำหนดให้รัฐมีหน้าที่ส่งเสริมการดำเนินงานการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ให้ทั่วถึงและพอเพียงโดยนัยของมาตราดังกล่าวต้องการให้สังคมไทยมีโครงสร้างพื้นฐานที่เกื้อหนุนต่อการเรียนรู้ ของบุคคลในรูปของแหล่งเรียนรู้ที่บุคคลสามารถจะเรียนรู้ได้อย่างหลากหลายกว้างขวาง และมีมากพอเพียงที่จะ ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ขึ้นได้ ในมาตรา 25 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติดังกล่าวได้กล่าวถึงแหล่งเรียนรู้ ตลอดชีวิตในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การกีฬา และนันทนาการ แหล่งข้อมูลและแหล่งเรียนรู้ อย่างอื่น ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นถึงความหลากหลายของแหล่งเรียนรู้เหล่านี้

เฉลิมชัย หอนาค. (2544 : 9). การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่มนุษย์เรียกร้องต้องการตลอดเวลาที่ยังมีชีวิตอยู่ด้วยการเรียนรู้เป็นตัวยุทธวิธีใช้เพื่อความอยู่รอด อำนวยความสะดวกสบายให้แก่ชีวิต ณ ปัจจุบันเรื่อยไปถึงอนาคต เป็นที่ทราบกันดีว่าในบรรดาแหล่งเรียนรู้ทั้งหลายนั้นมีพิพิธภัณฑสถานอยู่ด้วย

เฉลิมชัย หอนาค (2544 : 8-12). กล่าวว่า มีการให้ปรับปรุงการบริหารจัดการพิพิธภัณฑสถานให้เป็น สถานศึกษาอย่างไม่เป็นทางการหรือสถานศึกษานอกระบบที่คอยให้บริการความรู้แก่ผู้ศึกษาทั้งหลายทุกระดับ ขณะเดียวกันก็ให้บริการกับประชาชนทั่วไปในรูปของการจัดกิจกรรมกึ่งบันเทิง การสื่อสารสร้างความเข้าใจแก่ผู้ชม และนิทรรศการที่จัดเปลี่ยนอยู่เสมอจะทำให้ผู้คนพากันมาเที่ยวพิพิธภัณฑสถานได้อย่างได้สาระประเทืองปัญญา

อภิญญา บัวสรวง. (2544 : 13-19). แนะนำขั้นตอนการทำพิพิธภัณฑ์ให้เป็นทั้งแหล่งค้นหาความรู้ และแหล่งท่องเที่ยวในเวลาเดียวกัน โดยการยกตัวอย่างการดำเนินงานพิพิธภัณฑ์ที่อายุน้อย ประเทศเวียดนาม การจัดแสดงมุ่งหวังให้พิพิธภัณฑ์เป็นดังโรงเรียนที่ให้ทั้งความรู้และปลูกฝังความรักชาติ ในพิพิธภัณฑ์แสดง สิ่งของเครื่องใช้และบอกเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับสงครามที่สามารถเชื่อมโยงสู่ชีวิตจริงของผู้ชมได้อย่างน่าสนใจ

มนัส แก้วบุชา.(2542). กล่าวว่า การจัดพิพิธภัณฑ์ที่มีรูปแบบน่าเบื่อหน่าย ภาพลักษณ์ของ พิพิธภัณฑ์ที่หยุดนิ่ง (Dead Museum) เนื่องจากขาดความเคลื่อนไหวในกิจกรรมที่จะสร้างความแปลกใหม่ และความเข้าใจในงานพิพิธภัณฑ์ให้กับผู้ชม

พิพิธภัณฑ์มีกำเนิดมาจากคลังเก็บสมบัติและวัตถุสิ่งของที่มีค่าหรือแปลกประหลาดเพื่อสนองตอบ ความสุข และความกระหายใคร่ครอบครองของชนชั้นผู้มีความมั่งคั่งในยุคที่ประเทศมหาอำนาจยุโรปมีอาณานิคม ในดินแดนต่าง ๆ ของโลก พิพิธภัณฑ์เป็นที่รวมของสมบัติล้ำค่าและวัตถุสิ่งของแปลก ๆ เพื่อเป็นเครื่องมือ ทางวัฒนธรรมที่จะแสดงอำนาจอันเกรียงไกรของประเทศผู้ปกครอง และเป็นแหล่งสะสมวัตถุเพื่อการค้นคว้าและ ความก้าวหน้าทางความรู้ ในเวลาต่อมาพิพิธภัณฑ์ได้เปลี่ยนแปลงบทบาททางสังคมไปจากเดิม เมื่อมีการพัฒนา วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและอุตสาหกรรมเกิดการเปลี่ยนแปลงของระบบสังคม การเมืองและการขยายตัวของการ ศึกษาของประชากรจำนวนมาก พิพิธภัณฑ์เริ่มทำหน้าที่สนับสนุนการศึกษาของสังคม โดยการเผยแพร่ความรู้ ไปยังสาธารณชนกระบวนการเหล่านี้ทำให้เกิดการตื่นตัวในการสร้างกระบวนการจัดระบบวัตถุสิ่งของอย่างเป็น ระเบียบและเน้นการศึกษาค้นคว้าวิจัย รวมทั้งกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้และสร้างสรรค์ของประชาชนที่มากขึ้น แนวคิด เรื่องหน้าที่ของพิพิธภัณฑ์ทางการให้การศึกษาก่อให้เกิดการตื่นตัวในการสร้างกระบวนการจัดระบบวัตถุสิ่งของอย่าง เป็น

ในปัจจุบันกระแสพิพิธภัณฑ์มีการตื่นตัวอย่างมาก มีหน่วยงานต่าง ๆ ทั้ง วัด โรงเรียน ชุมชน มีความ ประสงค์ที่จะจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ของตัวเอง ในขณะเดียวกันนโยบายของรัฐ และความต้องการของสังคมได้สร้าง ความคาดหวังว่า พิพิธภัณฑ์เหล่านี้จะเป็นองค์กรใหม่ที่มีบทบาทสำคัญทางสังคมวัฒนธรรมหลายด้าน เช่น เป็นทั้ง แหล่งการเรียนรู้ของท้องถิ่น เป็นกลไก ที่ทำให้ชุมชนท้องถิ่นสร้างอัตลักษณ์ของตนเอง ตระหนักในคุณค่าและ เกิดความภูมิใจในถิ่นกำเนิดและประวัติศาสตร์เรื่องราวชีวิตของตนเอง นอกจากนี้ก็อาจมีความคาดหวังว่า พิพิธภัณฑ์อาจจะสร้างรายได้ให้แก่ท้องถิ่นจากการท่องเที่ยวและการประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

พิพิธภัณฑ์เฉพาะทางเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีความสนใจของผู้คนอีกจำนวนหนึ่ง จะเห็นได้จาก ในต่างประเทศจะมีพิพิธภัณฑ์เฉพาะทางที่โดดเด่นและน่าสนใจ อาทิ พิพิธภัณฑ์รองเท้า ที่โตรอนโต ประเทศ แคนาดา รองเท้าที่จัดแสดงมีมากมายนับ 1,000 คู่ ตั้งแต่รองเท้าโบราณสมัยอียิปต์ โรมัน จนถึงรองเท้าแฟชั่นของ ดารา นักร้องชื่อดังในยุคปัจจุบัน พิพิธภัณฑ์ราเม็ง ที่โยโกฮาม่า ประเทศญี่ปุ่น เป็นแหล่งรวบรวมราเม็งต้นตำรับ จากทั่วประเทศ พิพิธภัณฑ์กิมจิ ที่กรุงโซล ประเทศเกาหลี ซึ่งมีเรื่องราวเกี่ยวกับผักดอง ตั้งแต่วิธีทำกิมจิสูตรต่างๆ พิพิธภัณฑ์ตุ๊กตาดามมี่ ที่ประเทศอังกฤษ อิตาลี ฮังการี ญี่ปุ่น และเกาหลี และที่เมืองดันสเตอร์ในประเทศอังกฤษ พิพิธภัณฑ์สุขภัณฑ์ที่อินเดีย มีโกสั่มตั้งแต่ยุคโบราณจนถึงยุคไฮเทค พิพิธภัณฑ์เครื่องตัดหญ้าของอังกฤษ ที่รวบรวมเครื่องตัดหญ้าทั้งเก่า รวมถึงเครื่องตัดหญ้าของคนดัง ๆ ทั้งหลาย พิพิธภัณฑ์ลูกปัด ที่เกลดเดล รัฐอริโซนา เป็นแหล่งรวมลูกปัดสารพัดชนิดจากทั่วโลก เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและศิลปะที่แตกต่าง กันไป โดยมีลูกปัดเก่าแก่ที่สุดในโลก อายุกว่า 15,000 ปี พิพิธภัณฑ์นาฬิกาตุ๊กตุ ที่ประเทศอังกฤษ มีนาฬิกาตุ๊กตุ ทั้งของเก่าโบราณเมื่อ 300 ปีก่อน จนถึงของใหม่ที่มีรูปทรงแปลกตาและเสียงขุ่นที่น่าฟัง พิพิธภัณฑ์แก้ว ที่นิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา มีแก้วรูปทรงต่าง ๆ กว่า 45,000 ชิ้น ซึ่งสะท้อนถึงประวัติศาสตร์อันยาวนานกว่า 3,500 ปี ในประเทศไทยมีพิพิธภัณฑ์มากกว่า 1,350 แห่ง มีการแบ่งเป็นประเภทต่าง ๆ มากมาย และหนึ่งในนั้น คือ พิพิธภัณฑ์เฉพาะทาง อาทิ พิพิธภัณฑ์หุ่นขี้ผึ้ง พิพิธภัณฑ์บ้านตุ๊กตาทองกอดอลล์ บ้านพิพิธภัณฑ์บ้านจักรยาน พิพิธภัณฑ์สถานเครื่องถ้วยเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นต้น พิพิธภัณฑ์ล้านของเล่นกรีกยูนิพันธ์ จังหวัด พระนครศรีอยุธยา เป็นหนึ่งในพิพิธภัณฑ์เฉพาะทาง ที่ผู้ปกครองให้ความสนใจพาบุตรหลานมาเยี่ยมชม จัดตั้งขึ้นมา

เมื่อวันที่ 8 ตุลาคม 2551 ภายในอาคารพิพิธภัณฑ์จัดแสดงของเล่นต่าง ๆ มากมาย ไม่ว่าจะเป็นตุ๊กตา หุ่นยนต์ ที่เป็นสังกะสี อลูมิเนียม เหล็ก เซลลูลอยด์ ที่มีอายุมากกว่า 100 ปี พลาสติกที่หาได้ยาก การจัดแสดงภาพผลงานทางศิลปะและวัตถุภูมิปัญญา ข้าวของเครื่องใช้โบราณนับหลายสิบปี มีตั้งแต่สมัยสุโขทัย สมัยอยุธยา และสมัยรัตนโกสินทร์ นำมาจัดแสดง เพื่อเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการและส่งเสริมให้ประชาชนเห็นคุณค่าของวัตถุที่นำมาจัดแสดงภายในพิพิธภัณฑ์

ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าทำไมพิพิธภัณฑ์ที่เกิดขึ้นใหม่อย่างพิพิธภัณฑ์ล้านของเล่นกริกยูนพันธ์ จึงมีผู้เยี่ยมชมเป็นจำนวนมาก โดยอ้างถึงข้อมูลในปี 2553- 2555 มีผู้เข้าชมกว่า 58,295 คน เป็นที่น่าสนใจว่า มีอะไรที่โดดเด่นและแตกต่างกว่าพิพิธภัณฑ์ของกรมศิลปากรหรือพิพิธภัณฑ์อื่นๆ ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะศึกษาการจัดการพิพิธภัณฑ์เฉพาะทาง: กรณีศึกษาพิพิธภัณฑ์ล้านของเล่นกริกยูนพันธ์ เพื่อนำเสนอรูปแบบแนวทางในการจัดการพิพิธภัณฑ์เฉพาะทางให้เป็นแหล่งเรียนรู้และสันทนาการสำหรับเด็กกับพิพิธภัณฑ์ในแหล่งอื่นๆ และงานวิจัยในครั้งนี้ มุ่งหาข้อเท็จจริงว่าแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตและแหล่งท่องเที่ยวอย่างพิพิธภัณฑ์ในความต้องการของประชาชนควรเป็นเช่นไรและเป็นแนวทางในการพัฒนาพิพิธภัณฑ์อื่นๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง การจัดการพิพิธภัณฑ์เฉพาะทาง: กรณีศึกษาพิพิธภัณฑ์ล้านของเล่นกริกยูนพันธ์ (A Management of Specialized Museum : A case Study of Million Toy Museum by Krirk Yoonpun.) มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการพิพิธภัณฑ์ในฐานะเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับเด็กกลุ่มผู้ชมเด็ก และนำเสนอแนวทางในการจัดการพิพิธภัณฑ์เป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับเด็กกลุ่มผู้ชมเด็ก

อุปกรณ์และวิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ โดยกลุ่มตัวอย่างจำนวน 4 กลุ่ม ได้แก่ รองศาสตราจารย์กริก ยูนพันธ์ เจ้าของพิพิธภัณฑ์ นางวันเพ็ญ ยูนพันธ์ เจ้าหน้าที่ดูแลพิพิธภัณฑ์ นายราเมศ พรหมเย็น ผู้เชี่ยวชาญด้านพิพิธภัณฑ์ ผู้อำนวยการสถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ (สพร.) หรือ มิวเซียมสยาม และกลุ่มเด็ก อายุ 5 - 15 ปี จำนวน 64 คน ประกอบกับการศึกษาถึงหลักการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ โดยศึกษาการจัดการพิพิธภัณฑ์ 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์ ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านกิจกรรมการจัดแสดงและสื่อความหมาย โดยนำผลที่ได้ จากการศึกษาดังกล่าวมาทำการวิเคราะห์เพื่อหาผลสรุปที่จะช่วยปรับปรุงคุณภาพของพิพิธภัณฑ์ต่อไป โดยใช้เครื่องมือ คือ สมุด ปากกา กล้องถ่ายภาพ กล้องวิดีโอ และการบันทึกเสียง ในการเก็บข้อมูลการศึกษาจากภาคสนาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

พิพิธภัณฑ์ล้านของเล่นกริกยูนพันธ์ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ 45 หมู่ที่ 2 ถนนอุทอง ตำบลท่าवासูกกรี อำเภอมืองพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จัดตั้งขึ้นมาจากแรงบันดาลใจของอาจารย์กริกยูนพันธ์ ท่านเป็นอาจารย์ประจำสาขาวิชาวรรณกรรมสำหรับเด็กที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และยังเป็นนักวาดภาพประกอบและคนทำหนังสือสำหรับเด็ก มีผลงานหนังสือภาพจำนวนมากและเคยได้รับรางวัลนอมา (NOMA) จากประเทศญี่ปุ่น ในปี พ.ศ. 2525 ซึ่งจากรางวัลนี้เองที่เป็นจุดเริ่มต้นให้เกิดความคิดที่จะสร้างพิพิธภัณฑ์ของเล่นขึ้นในเมืองไทย

พิพิธภัณฑสถานของเล่นกรีกยूनพันธ์

ร้านอาหารและลานจอดรถ

ที่มา : ภาพถ่ายจากการสำรวจภาคสนามโดยผู้วิจัย เมื่อวันที่ 29 มิถุนายน 2557

พิพิธภัณฑสถานของเล่นกรีกยूनพันธ์ เป็นพิพิธภัณฑสถานของเอกชน จัดเป็นพิพิธภัณฑสถานเฉพาะทาง เพราะวัตถุประสงค์แสดงล้วนเป็นของเล่นเด็กและวัตถุภูมิปัญญา สามารถอธิบายเรื่องราวเกี่ยวกับวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของคนในสังคมไทย แสดงให้เห็นถึงขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรม โดยมีอาจารย์รองศาสตราจารย์เกริก ยूनพันธ์ เป็นเจ้าของพิพิธภัณฑสถาน เป็นพิพิธภัณฑสถานที่ได้เด่นทางด้านจัดการที่มีความแตกต่างจากพิพิธภัณฑสถานทั่วไป

พิพิธภัณฑสถานของเล่นกรีกยूनพันธ์ เป็นพิพิธภัณฑสถานที่สร้างขึ้นใหม่หลังมีการแบ่งพื้นที่ชัดเจน มีการปรับภูมิทัศน์ที่สวยงาม ร่มรื่น มีความสะดวกสบาย เป็นอาคารโปร่ง ไม่มีการใช้เครื่องปรับอากาศอำนวยความสะดวกเหมือนพิพิธภัณฑสถานทั่วไป มีพัดลมปรับอากาศหุ้ม มีช่องทางระบายอากาศจากภายนอกเข้าสู่ภายในได้ดี ไม่มีกลิ่นอับชื้น เพราะมีหน้าต่างระบายอากาศจำนวนมาก ลักษณะอาคารออกแบบให้แสงสว่างเข้ามาได้โดยใช้กระจก จึงไม่จำเป็นต้องใช้ไฟฟ้าทำให้มีแสงสว่างเพียงพอประหยัดค่าใช้จ่าย บรรยากาศในการชมไม่มีปัญหาและอุปสรรค มีสถานที่บริการจอดรถสะดวกเพียงพอ ประมาณ 20 คัน โดยมีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยอำนวยความสะดวกและอยู่ใกล้กับอาคารศูนย์อาหาร มีห้องสุขาทั้งชายและหญิง จำนวน 4 ห้อง มีความสะอาดถูกสุขลักษณะ มีการแบ่งพื้นที่ผู้ชาย ผู้หญิงชัดเจน พิพิธภัณฑสถานมีร้านอาหารบริการอาหารและเครื่องดื่ม ราคาถูกสะอาดและถูกสุขอนามัย อาทิ ก๋วยเตี๋ยวข้าวแกงและเครื่องดื่มกาแฟโบราณ ไอศกรีม เป็นต้น พิพิธภัณฑสถานมีการจัดสถานที่รับฝากสิ่งของก่อนเข้าชมแต่โดยส่วนใหญ่ผู้เข้าชมจะไม่นำสิ่งของที่เป็นสิ่งของต้องห้ามเข้าไป เพราะ ผู้เข้าชมจะรู้ว่าอะไรเข้าไปได้ ลักษณะของผู้เข้าชมจะเป็นครอบครัวและหมู่คณะ จึงมักจะเก็บสิ่งของสัมภาระไว้ที่รถ ส่วนที่พกติดตัวมาพิพิธภัณฑสถานก็จะมีสถานที่รับฝากไว้บริการในการรับฝากและพิพิธภัณฑสถานไม่ให้ความสำคัญกับการแต่งกายมากมาย เพียงแต่ขอความร่วมมือให้แต่งกายสุภาพเท่านั้น

พิพิธภัณฑสถานของเล่นกรีกยूनพันธ์ จัดแบ่งพื้นที่ออกเป็น 3 ส่วน คือ

1. พื้นที่รอบบริเวณอาคารพิพิธภัณฑสถาน ซึ่งจัดเป็นสวนพักผ่อน มีบรรยากาศร่มรื่นเต็มไปด้วยต้นไม้ใหญ่ให้นาพันธ์ มีของเล่นเป็นม้าโยก ตั้งเรียงรายอยู่ด้านหน้าและบริเวณสวนให้เด็กๆ ได้สนุกสนานกับการเล่น รวมทั้งนักท่องเที่ยวที่เป็นผู้ใหญ่ได้ย้อนอดีตในวัยเยาว์อีกครั้ง

2. พื้นที่ส่วนที่เป็นอาคารร้านอาหาร บริการอาหารคาว หวาน และเครื่องดื่ม อาทิ ก๋วยเตี๋ยวข้าวแกงและเครื่องดื่มกาแฟโบราณ ไอศกรีม เป็นต้น

ของเล่นและวัตถุภูมิปัญญาภายในอาคารจัดแสดง

ที่มา : ภาพถ่ายจากการสำรวจภาคสนามโดยผู้วิจัย เมื่อวันที่ 29 มิถุนายน 2557

3. ส่วนของพิพิธภัณฑ์ อาคารพิพิธภัณฑ์ซึ่งเป็นอาคารรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าหลังใหญ่ 2 ชั้น สูงโปร่ง สีขาวทั้งหลังมีประตู หน้าต่างแบบบ้านสมัยเก่าทาสีฟ้า ภายในแบ่งเป็นสองชั้น จัดแสดงวัตถุสิ่งของโบราณที่ใช้เวลาร่วม 20 กว่าปีในการสะสม ชั้นหนึ่งของอาคารจัดแสดงของเล่นไทยยุคเก่าในสมัยสุโขทัย อโยธยาและสมัยรัตนโกสินทร์ อาทิ ตุ๊กตาดินเผา กระปุกอมสินดินเผา ฯลฯ และมีพวกข้าวของเครื่องใช้คนไทยยุคโบราณ ตั้งแต่ 100 ปีย้อนลงมาถึง 30 ปีที่แล้วและมีการจัดแสดงวัตถุ สิ่งของใส่ตู้โชว์อย่างเป็นระเบียบสวยงาม อาทิ เครื่องเงิน ภาพพิมพ์โบราณ เครื่องรางของขลังเครื่องแก้วอายุหลายร้อยปี ปิ่นโตเก่าลายสวยงาม งานทองเหลือง วิทยุโบราณ สิ่งพิมพ์ ยุคแรกของคนไทย หนังสือเก่า เครื่องเรือนโบราณ ไปสการ์จดหมายในยุคแรกๆที่เริ่มมีการไปรษณีย์ ฯลฯ และมีการจัดแสดงภาพวาดลวดลายสวยงามน่ารักที่เป็นฝีมือของอาจารย์เกริก ยุ้นพันธ์ นอกจากนี้ยังมีส่วนของร้านขายของที่ระลึก จะอยู่ภายในอาคารพิพิธภัณฑ์ โดยมีการจำหน่ายของที่ระลึกหลายอย่าง อาทิ สมุดโน้ต หนังสือ นิทานภาพวาด ตัวการ์ตูน ของเล่นไซลาน ยางลบ ดินสอ ถ้วย แก้ว เสื้อ ตัวการ์ตูน ของเล่นอื่นอีกมากมาย ราคาถูก ชั้นที่สอง มีโมเดลการ์ตูนขนาดใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นอุลตร้าแมน ซูเปอร์แมน สไปเดอร์แมน เจ้าหนุอะตอม ฯลฯ และของเล่นจำนวนมากมายที่ถูกจัดแสดงไว้นอกตู้กระจกลอยอย่างเป็นระเบียบดูสวยงาม จัดแสดงเป็นหมวดหมู่ ตั้งแต่ของเล่นสมัยเก่าไปจนถึงของเล่นสมัยใหม่โดยมีของเล่นสมัยเก่าให้ดูเป็นจำนวนมากและหลากหลายรูปแบบ อาทิ ของเล่นสังกะสีสารพัดรูปแบบ มีทั้งหุ่นยนต์สังกะสีที่มีกลไกรถยนต์-เรือ-รถไฟสังกะสีที่มีสีสันสวยงาม มีตุ๊กตาเซลลูลอยด์ สารพัดแบบตุ๊กตาสัตว์ไซลาน ของเล่นที่ทำจากดิน ไม้ ผ้า ของเล่น ที่ใช้ถ่านและอีกหลากหลายของเล่นที่หาได้ยาก รวมไปถึงมีของเล่นสมัยใหม่ มีพระพุทธรูป เข็มตรา เหรียญเงินตราของเก่า ข้าวของเครื่องใช้สมัยโบราณที่มีคุณค่า พิพิธภัณฑ์ล้านของเล่นเกริกยุ้นพันธ์ ไม่ได้มีของเล่นเป็นล้านชิ้น แต่เป็นชื่อที่ล้อกันกับ "ร้านหนังสือ" ที่เป็นบุชขายหนังสือเด็กที่งานสัปดาห์หนังสือ ณ ศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ และชื่อนี้มีลักษณะเปรียบเปรย เพราะ มีของเล่นจำนวนมากถึง 30,000 ชิ้น

ภาพวัตถุจัดแสดงพิพิธภัณฑ์ล้านของเล่นกริกยู่นพันธ์
ที่มา : ภาพถ่ายจากการสำรวจภาคสนามโดยผู้วิจัย เมื่อวันที่ 29 มิถุนายน 2557

งบประมาณและรายได้ของพิพิธภัณฑ์ คือ งบประมาณการก่อสร้างเป็นเงินส่วนตัวของรองศาสตราจารย์กริก ยู่นพันธ์ เป็นเงินที่ได้มาจากการขายที่ดินที่ถนนรามอินทรา กรุงเทพมหานคร มาซื้อที่ดินที่พิพิธภัณฑ์ตั้งอยู่ปัจจุบันนี้ มีพื้นที่ประมาณ 2 ไร่เศษ ใช้งบประมาณเกือบ 10 ล้านบาท โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้และอนุรักษ์วัตถุภูมิปัญญาที่มีคุณค่าต่อวิถีชีวิตของคนไทย รายได้ส่วนใหญ่จะได้จากการจำหน่ายบัตร

เข้าชมเพื่อนำกลับมาบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์ หากทำเป็นธุรกิจก็ต้องคำนวณถึงจุดคุ้มทุนก่อนว่า อาจจะ 10 ปี 12 ปี หรือ 15 ปี ในส่วนนี้รองศาสตราจารย์เกริก ยุ้นพันธ์ ได้ให้หลักการคิดว่า จุดคุ้มทุนจะมีเมื่อไหร่ดังนี้

“ได้รับเงินค่าตัวเข้าชมต่อวันต่อเดือนและต่อปี โดยขอเปอร์เซ็นต์จากคนอยุธยา และปริมณฑล ซึ่งมีกว่า 16 ล้าน แลหนึ่งเปอร์เซ็นต์จากคน 16 ล้านคน ภายใน 10 ปี จะคุ้มทุนและในอนาคตก็จะเป็นผลกำไรที่จะตามมาและนำมาพัฒนา พิพิธภัณฑ์ต่อไป

การจัดแสดงและสื่อความหมายการแสดงวัตถุ พิพิธภัณฑ์ล้านของเล่นเกริกยุ้นพันธ์ จากการสัมภาษณ์ อาจารย์เกริก ยุ้นพันธ์ กล่าวว่า

“การจัดแสดงภายในพิพิธภัณฑ์ไม่ได้แบ่งเป็นพื้นที่จัดแสดงเป็นหมวดหมู่ เนื่องจากมีการจัดวางให้คล่องไป ทั้งวัตถุสิ่งของที่เป็นของเก่าโบราณ ของเล่นเด็ก ของเล่นสมัยเก่าและใหม่จึงมีแนวคิดที่ว่า ถ้าเป็นของที่คล้ายกันก็จะจัดเป็นหมวดหมู่เดียวกันและดูความเหมาะสมของพื้นที่และตู้ที่ใช้ในการจัดวางด้วย เหตุผลที่จัดเช่นนี้เพราะต้องการให้ทุกคนที่เข้ามาได้รับความรู้ที่หลากหลายไม่ใช่เฉพาะส่วนใดส่วนหนึ่ง”

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่า หากไม่จัดแบ่งพื้นที่จัดแสดงจะทำให้ยากต่อการศึกษาและสังเกต พฤติกรรมของผู้เข้าชม ผู้วิจัยจึงจัดแบ่งพื้นที่ในการจัดแสดงวัตถุสิ่งของภายในพิพิธภัณฑ์ อาทิ พื้นที่ที่เด็กนั่งเล่น พื้นที่จัดแสดงวัตถุภูมิปัญญา และห้องจำหน่ายของที่ระลึก พิพิธภัณฑ์ล้านของเล่นเกริกยุ้นพันธ์ มีเจ้าหน้าที่ให้บริการแก่ผู้เข้าชม คือ ผู้จำหน่ายตัวเข้าชม 1 คน ผู้จำหน่ายของที่ระลึก 1 คน ผู้จำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม 3-4 คน เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย 1 คนผู้ดูแลความสะอาดเรียบร้อย 1 คน พิพิธภัณฑ์มีเจ้าหน้าที่ที่มีอัตราค่าจ้างที่ต่ำต่อผู้เข้าชม เพราะพิพิธภัณฑ์เป็นพิพิธภัณฑ์ภายในครัวเรือน เจ้าของพิพิธภัณฑ์เป็นกันเองกับผู้เข้าชมจึงมักจะเป็นกันเองมากกว่าเป็นทางการ เนื่องจากเจ้าของพิพิธภัณฑ์เป็นผู้ให้ข้อมูล จึงทำให้การรับรู้ข้อมูลมีความแม่นยำ ถูกต้องและเนื่องจากเจ้าของพิพิธภัณฑ์เป็นผู้ต้อนรับเองโดยส่วนใหญ่ทำให้ผู้เข้าชมมีการผ่อนคลาย สนุกสนาน เพลิดเพลินไปกับการชมและทำกิจกรรม เพราะผู้ให้บริการมีความรู้ ความสามารถและมีจิตวิทยาในการให้บริการ การถ่ายทอดความรู้ ผู้เข้าชมจะได้รับข้อมูลที่ละเอียดลึกซึ้ง มีเทคนิคและวิธีการในการถ่ายทอดและสร้างบรรยากาศ ในการชมพิพิธภัณฑ์ ได้เป็นอย่างดีตลอดระยะเวลาการเข้าชมพิพิธภัณฑ์ ด้านบุคลิกภาพการแต่งกายของเจ้าหน้าที่ เนื่องจากเจ้าของพิพิธภัณฑ์จะเป็นผู้ต้อนรับและให้ข้อมูลข่าวสารเอง จึงจะเห็นลักษณะการแต่งกายของผู้ให้บริการที่เป็นกันเองไม่แต่งกายเป็นทางการ แต่แต่งกายสบายๆ เหมือนอยู่บ้านแต่ดูดีเป็นที่ดึงดูดใจผู้ชมเพราะ แนวคิดที่ใช้จัดวางวัตถุสิ่งของและการสื่อความหมายวัตถุจัดแสดง รองศาสตราจารย์เกริก ยุ้นพันธ์ กล่าวว่า

“พิพิธภัณฑ์จัดแสดงข้าวของเครื่องใช้ที่เป็นแบบวิถีชีวิตคนไทยตั้งแต่สมัยอยุธยา ตอนปลาย จนถึงความเป็นปัจจุบัน เป็นของเก่าที่มีอายุเป็นร้อยปี ไม่ว่าจะเป็น ของเล่นตะกั่ว ของเล่นตุ๊กตาเซลลูอยด์ ของเล่นสังกะสี ของเล่นพลาสติก จนกระทั่งของเล่นที่หล่อจากเหล็ก หรือทำจากวัสดุต่างๆ และอีกมากมาย การบริการนำชมตอนนี้ยังไม่มีเจ้าหน้าที่ เพราะยังไม่มีกำลังที่จะจ้างคนมากมาย ในอนาคตจะดำเนินการจัดเจ้าหน้าที่นำชม แต่ที่จะมีการดำเนินการในอนาคต คือ การนำเสนอจากวีดิทัศน์ ประมาณ 15 นาที แล้วให้เดินชมเพื่อจะได้เข้าใจ ภาพรวมไม่ว่าจะเป็นรูปลักษณะของอาคาร ความคิดรวบยอดว่าทำเพื่ออะไร ทำทำไม ในพิพิธภัณฑ์มีอะไรบ้าง

ใครควรจะชมอะไร การจัดแสดงเด็กจะมีความนิยมชมชอบส่วนหนึ่งของเล่นยุคปัจจุบัน
 ของเล่นที่เขาเล่นได้ของเล่นที่เป็นซูเปอร์ฮีโร่ พิพธิภณฑ์ก็ได้จัดของเล่น
 สมัยใหม่มาจัดแสดงทำให้เด็กรู้สึกว่าเขาเองก็มีของเล่นเหมือนที่พิพธิภณฑ์ทำให้
 เกิดการรักหาวัตถุสิ่งของ คิดได้ว่าควรเก็บไว้เพื่อเลียนแบบทำตามการบริการ
 ทางด้านการศึกษา การบริการทางด้านสถานที่ การบริการทางด้านการจัดแสดง
 มีการวางแผนว่า การจัดแสดงตอนนี้ยังขยายไม่ได้เนื่องจากสถานที่ที่มีจำกัด
 นิทรรศการก็จะจัดให้เป็นนิทรรศการหมุนเวียนให้มันเคลื่อนไหวมากยิ่งขึ้น ตอนนี้
 ทำเท่าที่ทำด้านสถานที่การศึกษา เรื่องของการจัดวาง เรื่องของการจัด
 นิทรรศการตอนนี้มันเป็นของมันอยู่เพียงแต่ว่าอยากทำให้มันมีการเคลื่อนไหว
 ซึ่งอาจจะมีส่วนใหญ่ ๆ เพื่อจัดให้มีการเคลื่อนไหวการประชาสัมพันธ์
 ของพิพธิภณฑ์ตอนนี้ไม่มีการประชาสัมพันธ์ พิพธิภณฑ์มีสมุดบันทึกที่เรียกว่า
 สมุดแสดงความคิดเห็นจากผู้เข้ามาเยี่ยมชม ตอนนี้มียู่ประมาณ 20 เล่ม เขาก็จะ
 บอกว่าจะต้องเป็นแบบนี้ จะต้องเป็นแบบนั้น พิพธิภณฑ์จึงค่อย ๆ ปรับเปลี่ยน
 แก้ไข ดังนั้นใครที่มาพิพธิภณฑ์วันแรกกับมาวันนี้ก็จะรู้ว่าพิพธิภณฑ์ได้
 ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอย่างไร พิพธิภณฑ์มีการจัดกิจกรรมต่างๆ นอกเหนือจาก
 การเข้าชมพิพธิภณฑ์ การทำกิจกรรมในวันเสาร์- อาทิตย์ ตอนนี้อยู่ดก่อน
 เพราะว่า บางครั้งผู้ปกครองพาเด็กมา 3 คน 8 คนหรือ 30 คน ในวันเสาร์ทำให้
 ต้องปิดตัวเอง การดำเนินงานยังไม่เป็นอิสระ ในส่วนที่มาเป็นคณะ 100 คน
 150 คน ยังมีการสอนวาดภาพ ระบายสี นำชมอย่างต่อเนื่อง แต่ขอให้ติดต่อมา
 ก่อนแล้วมาเป็นกลุ่มเป็นคณะ ซึ่งเดิมทีพิพธิภณฑ์จะมีการจัดกิจกรรมการระบายสี
 วาดภาพตามโปรแกรมโดยเฉพาะวันเสาร์ - อาทิตย์ ซึ่งได้รับการตอบรับจาก
 ผู้เข้าชมเป็นอย่างดี พิพธิภณฑ์จัดกิจกรรมบันเทิงและกิจกรรมที่ผู้เข้าชมสามารถ
 สัมผัสและจับต้องได้ อาทิ ในพื้นที่ของเล่นเด็กจะมีของให้เด็กนั่งเล่นและกิจกรรม
 บันเทิงที่ทางพิพธิภณฑ์จัดอยู่เสมอ คือ การเล่านิทานโดยเจ้าของพิพธิภณฑ์
 พิพธิภณฑ์จะเล่านิทานจากหนังสือการ์ตูน หรือนิทานต่างๆ ที่มีจำหน่าย
 ในร้านขายของที่ระลึกมาสร้างความสนุกสนานและความบันเทิงให้กับผู้เข้าชม”

สรุปและอภิปรายผล

การศึกษาเรื่อง การจัดการพิพิธภัณฑสถานเฉพาะทาง: กรณีศึกษาพิพิธภัณฑสถานล้านของเล่นเกริกยูนพันธ์ ในฐานะเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับกลุ่มผู้ชมเด็ก มีวัตถุประสงค์เพื่อหาคำตอบเกี่ยวกับการจัดการพิพิธภัณฑสถานเฉพาะทาง: กรณีศึกษาพิพิธภัณฑสถานล้านของเล่นเกริกยูนพันธ์ เป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับกลุ่มผู้ชมเด็กและนำเสนอแนวทางในการจัดการพิพิธภัณฑสถาน

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 พิพิธภัณฑสถานล้านของเล่นเกริกยูนพันธ์ เป็นพิพิธภัณฑสถานเฉพาะทาง มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นพิพิธภัณฑสถานทางเลือกสำหรับเด็กและเป็นพิพิธภัณฑสถานที่ดำเนินการโดยเอกชนเป็นเจ้าของ สิ่งสำคัญในการปฏิบัติจึงมีความแตกต่างจากพิพิธภัณฑสถานของภาครัฐบาลไม่ว่าจะเป็นการบริหารจัดการ โครงสร้างการบริหารจัดการงบประมาณ การจัดแสดงการสื่อความหมาย การใช้พื้นที่และการอำนวยความสะดวก ซึ่งสิ่งเหล่านี้ไม่ยากที่เจ้าของพิพิธภัณฑสถานต้องตรวจสอบและประเมินผลความสำเร็จหรือบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงพัฒนา เป็นพิพิธภัณฑสถานที่สามารถเพิ่มรายได้ให้กับพิพิธภัณฑสถานและเป็นแหล่งเรียนรู้ได้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยสรุปผลได้ดังนี้

จากการวิเคราะห์ผลข้อมูลทั่วไปของกลุ่มเด็กอายุ 5 – 15 ปี ที่เข้าชมพิพิธภัณฑสถานล้านของเล่นเกริกยูนพันธ์ พบว่า จำนวนเพศชายและเพศหญิงที่เข้าชมพิพิธภัณฑสถานไม่ต่างกัน บ่งบอกให้เห็นว่าพิพิธภัณฑสถานสามารถดึงดูดผู้ที่เข้าชมได้ทั้งเพศชายและเพศหญิง อายุของผู้เข้าชมส่วนมากจะเป็นเด็กผู้ชายอายุ 8 - 9 ปี ด้านการศึกษาและช่วงชั้นการศึกษาที่ 1 อายุ 5 - 8 ปี เข้าชมมากที่สุด ส่วนมากจะเป็นเด็กที่อยู่ในเขตต่างจังหวัดและปริมณฑล และมักจะเดินทางมากับผู้ปกครองเป็นส่วนมาก

ตอนที่ 2 จากการวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์เจ้าของพิพิธภัณฑสถาน ผู้ดูแลพิพิธภัณฑสถาน ผู้เชี่ยวชาญด้านพิพิธภัณฑสถาน และผู้เข้าชมเด็กอายุ 5 – 15 ปี จำนวน 64 คน ในครั้งนี้ได้นำความคิดเห็นมาพิจารณาประเด็นสำคัญ 4 ด้าน พบว่า

1. ด้านการบริหารจัดการพิพิธภัณฑสถาน

พิพิธภัณฑสถานมีแนวคิดในการจัดตั้งที่มีวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ชัดเจน คือ พิพิธภัณฑสถานจะจัดแสดงของเล่นเป็นส่วนใหญ่ เพื่อให้ผู้ชมที่เป็นทั้งเด็กและผู้ใหญ่ที่เคยผ่านประสบการณ์กับของเล่นมาเมื่อหลายสิบปีที่แล้วได้รับความรู้ไปควบคู่กัน

พิพิธภัณฑสถานล้านของเล่นเกริกยูนพันธ์เป็นพิพิธภัณฑสถานที่สร้างใหม่ทั้งหมด มีการแบ่งพื้นที่ชัดเจน มีการปรับภูมิทัศน์ที่สวยงาม ร่มรื่น มีความสะดวกสบาย เป็นอาคารโปร่ง ไม่มีการใช้เครื่องปรับอากาศ มีพัดลมปรับอากาศ มีช่องหน้าต่างเป็นช่องระบายอากาศจากภายนอกเข้าสู่ภายในได้ดีมาก ไม่มีกลิ่นอับชื้น เพราะ มีหน้าต่างระบายอากาศจำนวนมาก ลักษณะอาคารออกแบบให้แสงสว่างเข้ามาได้โดยใช้กระจก จึงไม่จำเป็นต้องใช้ไฟฟ้าทำให้มีแสงสว่างเพียงพอ ประหยัดค่าใช้จ่าย ทำให้บรรยากาศในการชมไม่มีปัญหาและอุปสรรค มีสถานที่บริการจอดรถสะดวกและเพียงพอประมาณ 20 คัน โดยมีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยอำนวยความสะดวก และอยู่ใกล้กับอาคารศูนย์อาหารและอาคารพิพิธภัณฑสถาน การเดินทางเข้าพิพิธภัณฑสถานจึงไม่เป็นอุปสรรคทั้งเด็กและผู้ใหญ่รวมถึงผู้พิการ มีห้องสุขา ทั้งชายและหญิง จำนวน 4 ห้อง มีความสะอาด ภายในพิพิธภัณฑสถานมีร้านอาหาร เครื่องดื่มเพียงพอ ราคาถูก สะอาดและถูกสุขอนามัยอยู่ด้านหน้าพิพิธภัณฑสถาน ส่วนร้านจำหน่ายของที่ระลึกอยู่ภายในอาคารพิพิธภัณฑสถาน พิพิธภัณฑสถานเป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตได้ เพราะในโรงเรียนหรือพิพิธภัณฑสถานในประเทศไทยไม่มีพิพิธภัณฑสถานที่มีวัตถุประสงค์ของเก่าโบราณนับร้อยปีและของเล่นมากมาย เมื่อหลายสิบปีที่แล้วและของเล่นในปัจจุบันที่เด็กๆ รู้จักกัน และเป็นอีโรของเล่นเด็กๆ มาวางแสดงให้ได้ชมนับหมื่นชิ้น หากพิพิธภัณฑสถานสามารถเก็บสะสมให้ครบ

ล้านชิ้น หรือมากกว่าล้านก็จะยิ่งส่งเสริมให้เกิดความรู้มากขึ้น จึงมีข้อเสนอแนะให้มีการเพิ่มพื้นที่การจัดแสดงเพราะจะทำให้ไม่แน่นมากนัก หากนำมาจัดแสดงมากไปก็จะไม่น่าสนใจเพราะเต็มไปด้วยของเล่น

2. ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ

พิพิธภัณฑ์ยังไม่มีการพัฒนาเจ้าหน้าที่ในการใช้เทคโนโลยีในการนำเสนอเกี่ยวกับวัตถุที่จัดแสดงแก่ผู้เข้ามาเยี่ยมชม โดยจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับการนำเสนอข้อมูลของวัตถุที่จัดแสดงผ่านทางสื่อมัลติมีเดียและผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต เนื่องจากพิพิธภัณฑ์ยังไม่นำสื่อเหล่านั้นมาใช้ในการพิพิธภัณฑ์และที่สำคัญพิพิธภัณฑ์ควรพัฒนาเจ้าหน้าที่ให้มีความรู้ความสามารถในด้านการใช้ภาษาต่างประเทศ ในการให้คำแนะนำและอธิบายเกี่ยวกับวัตถุที่จัดแสดงภายในพิพิธภัณฑ์แก่ผู้เข้าชมทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาเยี่ยมชม เพื่อให้ได้รับทราบข้อมูลที่ต้องการและเกิดการเรียนรู้จากการเยี่ยมชม เพราะพิพิธภัณฑ์อยู่ในอาณาบริเวณแหล่งท่องเที่ยวโดยเฉพาะแหล่งมรดกโลก จึงมีความจำเป็นที่จะต้องรับนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศและควรมีการพัฒนาเจ้าหน้าที่ให้มีความรู้ความสามารถในการทำงานทางด้านการอนุรักษ์และดูแลรักษาวัตถุสิ่งของต่างๆ โดยเฉพาะ รวมถึงการจัดหาและเพิ่มจำนวนเครื่องมือ อุปกรณ์ที่ใช้ในการอนุรักษ์และดูแลรักษาวัตถุสิ่งของต่างๆ ประจำในพิพิธภัณฑ์ให้มีความทันสมัยและพร้อมใช้งานอยู่เสมอ

3. ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก

พิพิธภัณฑ์มีสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอต่อความต้องการของผู้เข้าชม เช่นจุดนั่งพักผ่อน ร้านอาหารและเครื่องดื่ม ห้องสุขาที่สะอาด ลานจอดรถประมาณ 20 คัน และการจำหน่ายของที่ระลึก พิพิธภัณฑ์ควรมีการพัฒนาด้านการประชาสัมพันธ์ให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยช่องทางอินเทอร์เน็ตและสื่อโทรทัศน์ให้มากกว่าเดิม ซึ่งสื่อเหล่านี้สามารถเข้าถึงเป้าหมายได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ พิพิธภัณฑ์ยังไม่มีแผนการอพยพผู้เข้าชมและการเคลื่อนย้ายวัตถุในกรณีที่เกิดเหตุฉุกเฉิน โดยจะต้องเขียนไว้เป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อแสดงให้เจ้าหน้าที่ของพิพิธภัณฑ์รวมถึงนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาเยี่ยมชมได้เห็นอย่างชัดเจน เพื่อให้เป็นการป้องกันและตระหนักถึงความปลอดภัยของพิพิธภัณฑ์ การเดินทางเข้าถึงควรเน้นการให้ความสำคัญด้านป้ายบอกทางจากการเดินทางทางรถยนต์และการเดินเท้ามาสู่พิพิธภัณฑ์ในบริเวณถนนโดยรอบ โดยเริ่มตั้งแต่ถนนด้านที่ติดกับวัดพระศรีสรรเพชญ์ ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับการยกย่องให้เป็นมรดกโลก และจากเส้นทางหลักให้มีความชัดเจนและขยายพื้นที่ให้มากกว่าเดิม โดยอาจขอความร่วมมือไปยังกรมทางหลวงและบริษัทเอกชนที่สามารถสนับสนุนป้ายสำหรับบอกทางเข้าถึงในการเดินทางและนอกเหนือจากนั้นพิพิธภัณฑ์ควรดำเนินการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในพิพิธภัณฑ์ ได้แก่ ป้ายบอกทางเข้าถึงพิพิธภัณฑ์ พิพิธภัณฑ์มีป้ายบอกทางจากด้านนอกพิพิธภัณฑ์ จำนวนน้อยมากแต่เนื่องด้วยพิพิธภัณฑ์อยู่ใกล้แหล่งมรดกโลกเป็นที่รู้จักของบุคคลโดยทั่วไปจึงทำให้การเดินทางเข้าสู่พิพิธภัณฑ์สามารถทำได้โดยสะดวก สิ่งบ่งชี้ว่ามาถึงพิพิธภัณฑ์บริเวณด้านหน้าของพิพิธภัณฑ์มีป้ายชื่อพิพิธภัณฑ์และลักษณะของอาคารพิพิธภัณฑ์เป็นอาคารใหม่ 2 ชั้น ด้านหน้ามีร้านอาหารและลานจอดรถมีป้ายบอกทางชัดเจน ซึ่งเป็นจุดเด่นของพิพิธภัณฑ์ พิพิธภัณฑ์มีเจ้าหน้าที่คอยให้การต้อนรับและให้ข้อมูลผู้เข้าชม การให้ข้อมูลและการสื่อความหมายเกี่ยวกับพิพิธภัณฑ์ บริเวณทางเข้าชมนิทรรศการยังไม่มีป้ายแสดงข้อมูลประวัติความเป็นมาของพิพิธภัณฑ์และเอกสาร แผ่นพับเกี่ยวกับพิพิธภัณฑ์แก่ผู้เข้าชมการกำหนดเส้นทางเดินเที่ยวชมในพิพิธภัณฑ์ พิพิธภัณฑ์ไม่มีการกำหนดเส้นทางในการเดินเที่ยวชมในพิพิธภัณฑ์ มีเพียงป้ายบอกทางเข้าชมนิทรรศการให้ผู้เข้าชมทราบเท่านั้นมีเจ้าหน้าที่ประจำ เพื่อเก็บค่าเข้าชมแต่ภายในพิพิธภัณฑ์ไม่มีเจ้าหน้าที่ประจำเพื่ออธิบายข้อมูลและคอยดูแลอำนวยความสะดวกแก่ผู้เข้าชม มีป้ายข้อมูลเกี่ยวกับผลงานที่จัดแสดงเพื่อสื่อความหมายแต่น้อยมากและตัวหนังสือเล็กมาก โดยเป็นการบอกชื่อสิ่งของจัดแสดงและประวัติศาสตร์เล็กน้อย พิพิธภัณฑ์ยังไม่มีแผนผังการจัดแสดงในส่วนต่างๆ แสดงให้ผู้เข้าชมได้ทราบการดูแลความสะอาด พิพิธภัณฑ์มีความสะอาดดีและมีเจ้าหน้าที่ประจำพิพิธภัณฑ์เพื่อทำความสะอาดในช่วงเวลา

ก่อนที่พิพิธภัณฑ์จะเปิด ระหว่างเปิดและปิดทำการ การรักษาความปลอดภัยของผู้เข้าชมและวัตถุที่จัดแสดงภายใน พิพิธภัณฑ์มีการติดตั้งกล้องวงจรปิดทั่วบริเวณส่วนจัดแสดง แต่ไม่มีเจ้าหน้าที่ประจำจุดต่าง ๆ ภายในพิพิธภัณฑ์ สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการ พิพิธภัณฑ์ไม่มีทางลาดสำหรับผู้พิการและไม่มีห้องน้ำสำหรับผู้พิการไว้เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้เข้าชมที่เป็นผู้พิการที่นั่งพักผ่อนของนักท่องเที่ยว ภายในพิพิธภัณฑ์ไม่ได้จัดให้มีที่นั่งพักผ่อนแก่ผู้เข้าชมแต่ผู้เข้าชมสามารถนั่งพักผ่อนในบริเวณลานด้านนอกของพิพิธภัณฑ์ที่มีต้นไม้ขนาดใหญ่ร่ม และร่มรื่นพร้อมมีเก้าอี้ที่นั่งเพียงพอ พิพิธภัณฑ์มีจุดนัดพบบริเวณทางเข้าด้านหน้าอาคารพิพิธภัณฑ์และร้านอาหาร พิพิธภัณฑ์มีลานจอดรถที่สามารถรองรับรถยนต์ส่วนบุคคลได้จำนวน 20 คัน พิพิธภัณฑ์ไม่มีห้องสุขาอยู่ภายในอาคาร พิพิธภัณฑ์จัดไว้ด้านนอกอาคาร จำนวน 1 หลัง ทั้งหมด 4 ห้อง และพิพิธภัณฑ์มีร้านขาย ของที่ระลึก อยู่ภายในอาคารจัดแสดงแต่มีพื้นที่เล็กมาก

4. ด้านกิจกรรมการจัดแสดงและสื่อความหมายวัตถุจัดแสดง

พิพิธภัณฑ์ควรจัดให้มีกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ เช่น การจัดแสดงโดยใช้เทคโนโลยีสื่อ ความหมายและการฝึกอบรมสร้างสรรค์ผลงานทางด้านศิลปวัฒนธรรม การเล่านิทานการให้ความรู้เกี่ยวกับทฤษฎี ด้านวัตถุสิ่งของสะสมโดยใช้เทคโนโลยีในการนำเสนอที่มีความน่าสนใจและทันสมัย และมีเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวกให้ข้อมูลเพิ่มเติม พิพิธภัณฑ์มีแผนการดำเนินงานด้านการให้การศึกษาเรียนรู้ แก่ชุมชนต่าง ๆ ทั้งในและ นอกสถานที่มากขึ้นเพื่อให้พิพิธภัณฑ์สามารถตอบสนองความต้องการด้านการศึกษาเรียนรู้ของผู้ที่สนใจได้ อย่างทั่วถึง เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานด้านการให้การศึกษา อีกทั้งยังเป็นการปฏิบัติการเชิงรุก ที่สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายของพิพิธภัณฑ์อันจะนำไปสู่ผลสำเร็จตามแผนยุทธศาสตร์ด้านการให้บริการศึกษา เรียนรู้ของพิพิธภัณฑ์ที่ตั้งไว้ พิพิธภัณฑ์มีการเก็บสถิติข้อมูลเพื่อสนับสนุนงานวิจัยและส่งเสริมการวิจัย ด้านการศึกษาเรียนรู้ในพิพิธภัณฑ์ เพื่อนำผลงานการศึกษาวิจัยมาปรับปรุงและพัฒนาพิพิธภัณฑ์ให้สามารถ ตอบสนองความต้องการด้านการศึกษาเรียนรู้ของผู้เข้าชม รวมทั้งเพื่อให้พิพิธภัณฑ์สามารถพัฒนาให้ทันกับ การเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ของโลกในปัจจุบัน ทั้งนี้พิพิธภัณฑ์มีการเชื่อมโยงการจัดกิจกรรม ด้านการศึกษา เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรม เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับความรู้และมีจิตสำนึกรักและหวงแหนต่อประวัติศาสตร์ของชาติ ควบคู่ไปกับการมีความรู้สึกรักและชื่นชมต่อวิถีชีวิต ในเชิงประวัติศาสตร์ มีวัตถุสิ่งของที่หลากหลายที่มีคุณค่าทั้งใน อดีตและปัจจุบัน พิพิธภัณฑ์ยังดำเนินการไม่เต็มศักยภาพ ได้แก่ การให้ความรู้ทางวิชาการ อย่างเช่น ขาดการจัดเก็บข้อมูลวัตถุในเชิงวิชาการ การนำเสนอข้อมูลผ่านนิทรรศการ ผ่านการนำเสนอ การตีความและสื่อความหมาย ในหลายรูปแบบ เช่น การใช้เทคโนโลยี การใช้สื่อมัลติมีเดีย การมีผู้รู้มามีส่วนร่วม การประชาสัมพันธ์ ในส่วนของ กิจกรรมได้ดำเนินการอยู่แล้วคือ การเล่านิทานและให้เด็กวาดภาพระบายสี

สรุปได้ว่า พิพิธภัณฑ์ล้านของเล่นเกริกยูนพันธ์เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย สามารถ ตอบสนองความต้องการของแต่ละบุคคลในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองเพราะบุคคลมีความต้องการแตกต่างกัน ไปตามความสามารถ ความสนใจ ความถนัดและความพร้อมที่จะเรียนรู้หากสามารถดำเนินการบริหารจัดการให้มี ประสิทธิภาพก็สามารถส่งเสริมให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตและเกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ได้ทั่วทุกหนแห่ง จะเห็นได้ว่าพิพิธภัณฑ์ล้านของเล่นเกริกยูนพันธ์ก่อตั้งขึ้นตามลักษณะของวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ ซึ่งจัดอยู่ในประเภทของพิพิธภัณฑ์เอกชน แต่ถ้าหากแบ่งตามแนวทางของสภาการพิพิธภัณฑ์ระหว่างชาติก็จะจัด อยู่ในประเภทของพิพิธภัณฑ์เฉพาะทาง เพราะวัตถุที่จัดแสดงในพิพิธภัณฑ์ล้วนแต่สะท้อนประวัติความเป็นมา ของมนุษย์ วิถีชีวิต สังคม ประเพณีและวัฒนธรรมของคนไทยโดยเฉพาะ โดยมีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อให้บริการ การศึกษาแก่ประชาชนเป็นการเปิดกว้างทางความคิด สร้างความประทับใจ กระตุ้นให้เกิดความสนใจ และกระตุ้นให้ความรู้ในเรื่องราวที่เกี่ยวกับวัตถุในพิพิธภัณฑ์ เพิ่มพูนประสบการณ์ในการใช้วิจารณ์ญาณ รู้สึกถึงและเห็นความสำคัญของวัตถุและตัวพิพิธภัณฑ์เอง ทำให้ผู้ชมเกิดความคิดสร้างสรรค์ และยังเป็นการปลูกฝัง ทักษะการเรียนรู้อีกด้วย โดยยึดถือผู้ชมหรือผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และพิพิธภัณฑ์จะต้องร่วมมือกับองค์กรและชุมชน

ต่าง ๆ รวมทั้งระบบการศึกษาทั้งระบบอย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตามผู้ที่เข้าชมพิพิธภัณฑ์สามารถแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม คือ ประชาชนทั่วไป นักท่องเที่ยว นักวิชาการและนักเรียน ซึ่งในแต่ละกลุ่มผู้ชมก็มีความต้องการและวัตถุประสงค์ในการเข้าชมที่ต่างกันไป เช่น กลุ่มนักเรียนเป็นกลุ่มที่เข้าชมมากที่สุด และมีความต้องการเรียนรู้เรื่องต่าง ๆ ที่จัดแสดงมากด้วยเช่นกัน ดังนั้น เพื่อให้ทุกกลุ่มได้รับประโยชน์สูงสุดในการเข้าชมรับชม จึงเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ ในการจัดเตรียมความพร้อมในส่วนต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับแต่ละกลุ่ม

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เข้าชมเด็กต่อพิพิธภัณฑ์ล้านของเล่นกรีกยูนันท์ จำแนกตามเพศ อายุ และการศึกษา เป็นรายด้านทั้ง 4 ด้าน ผลการวิเคราะห์พบว่า ผู้เข้าชมเด็กต่อพิพิธภัณฑ์ล้านของเล่นกรีกยูนันท์ ที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน คือ เด็กอายุ 5 – 8 ปี มีความต้องการให้ผู้ใหญ่นำ และตอบข้อซักถามในการเข้าชมมีความต้องการให้พิพิธภัณฑ์นำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการจัดแสดง และมีความต้องการให้เพิ่มพื้นที่ในการจัดแสดงและทำกิจกรรมมากขึ้น แสดงให้เห็นว่า กลุ่มผู้ชมเด็กมีความต้องการแสวงหาความรู้และหาความเพลิดเพลินเป็นการพักผ่อนหย่อนใจ ซึ่งจะเห็นได้ว่ากลุ่มผู้ชมเด็กเป็นผู้ใฝ่เรียนรู้ ดังเช่นที่ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดของแหล่งเรียนรู้ของ ดำริ บุญชู (2548 : 27-28) กล่าวว่า เป็นแหล่งที่รวมขององค์ความรู้อันหลากหลาย พร้อมทั้งจะให้ผู้เรียนเข้าไปศึกษาค้นคว้า ด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคล และเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต และประไพ เกษแก้ว (2548 : 17) กล่าวว่า ความสำคัญของแหล่งเรียนรู้จะอยู่ที่ความหลากหลายที่สามารถตอบสนองความต้องการของแต่ละบุคคล ในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เพราะบุคคลมีความต้องการแตกต่างกันไปตามความสามารถ ความสนใจความถนัดและความพร้อมที่จะเรียนรู้ หากสามารถดำเนินการจัดแหล่งความรู้ได้อย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพก็สามารถส่งเสริมให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตและก่อให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ อันกล่าวได้ว่า เมื่อบุคคลมีพัฒนาการตามลำดับขั้นตอนและเจริญเติบโตตามธรรมชาติ วุฒิภาวะของแต่ละบุคคลจะพัฒนาไปตามวัย ร่างกาย สติปัญญาอารมณ์ และสังคม ซึ่งแสดงให้เห็นว่าบุคคลมีความพร้อมก็เลยต้องการที่จะเรียนรู้ ใฝ่รู้ใฝ่เรียน ในการแสวงหาและค้นคว้าความรู้ตนเองและเนื่องจากการเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์นั้น นอกจากกลุ่มผู้ชมจะได้รับความเพลิดเพลินและมาพักผ่อนหย่อนใจแล้ว ก็ยังได้รับความรู้จากพิพิธภัณฑ์ด้วย สมาคมพิพิธภัณฑ์ระหว่างชาติ หรือ ICOM (International Council of Museums) ได้ให้คำจำกัดความของ “Museum” ว่า มีหน้าที่ในการรวบรวม สงวนรักษา ศึกษาวิจัย และจัดแสดงสิ่งซึ่งเป็นหลักฐานที่มีความสำคัญแก่มนุษย์และสิ่งแวดล้อม โดยมีความมุ่งหมาย เพื่อการศึกษา ค้นคว้า การศึกษาและความเพลิดเพลิน ซึ่งตรงกับผลของการวิจัยในครั้งนี้ว่ากลุ่มผู้เข้าชมต้องการมาพิพิธภัณฑ์เพื่อความเพลิดเพลิน ตลอดจนเป็นแหล่งศึกษาหาความรู้ตามแนวคิดดังกล่าว

จากแนวคิดดังกล่าวที่กล่าวมานั้นแสดงให้เห็นว่าการเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์ เป็นการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ว่าพิพิธภัณฑ์เป็นแหล่งเรียนรู้และสนทนากันสำหรับเด็ก เพราะพิพิธภัณฑ์เป็นแหล่งสร้างประสบการณ์การเรียนรู้จากวัตถุจริงที่น่าสนใจในพิพิธภัณฑ์ การค้นหาค้นคว้ารู้เกิดจากการพัฒนาการรับรู้ในเรื่องต่าง ๆ วัตถุนั้นๆ และยังเปิดเผยให้ทราบถึงความจริงในด้านต่างๆ อีกด้วย ดังนั้นจึงควรหาแนวทางในการพัฒนาพิพิธภัณฑ์เป็นแหล่งเรียนรู้ต่อไป

ตอนที่ 4 ผู้วิจัยวิเคราะห์ความสนใจของผู้เข้าชมเด็กต่อพิพิธภัณฑ์ล้านของเล่นกรีกยูนันท์ จำแนกตามเพศ อายุ และการศึกษา เป็นรายด้านทั้ง 4 ด้าน พบว่า เด็กที่มีเพศต่างกัน มีความต้องการในการชมแตกต่างกัน จากการสังเกตการณ์ของผู้วิจัยและสัมภาษณ์เด็กอายุ 5 – 15 ปี พบว่า เด็กผู้หญิง อายุ 5 – 10 ปี มีความต้องการที่จะให้พิพิธภัณฑ์นำของเล่นที่เป็นตุ๊กตาและกระปุกออมสินที่มีสีสันสวยงาม น่ารักๆ มาเล่น ไม่อยากอ่านข้อมูลที่ติดไว้ในตู้ และที่สังเกตการณ์พบว่า เด็กผู้ชายอายุ 5 – 10 ปี จะมีความสนใจตัวการ์ตูนฮีโร่ในดวงใจที่มีรูปลักษณะที่สีสันสวยงาม ตัวใหญ่และโซนที่เป็นหุ่นยนต์ เรือยนต์ เครื่องบิน และรถยนต์ที่ทำจากสังกะสี เพราะใช้เวลานานซึ่งเด็ก ๆ ยุคใหม่ไม่ค่อยได้เล่นมาจัดแสดงซึ่งสอดคล้องกับสุจิตรา มาถาวร (2542 : 12) กล่าวว่า พิพิธภัณฑ์ คือ สถานที่เก็บรวบรวมวัตถุโบราณเก่าแก่ สมบัติมีค่าแปลกประหลาด หรือหายาก และเป็นสถานที่เก็บ

รวบรวมไว้ซึ่งสิ่งของที่ไม่ได้ใช้งานแล้วเท่านั้น แท้ที่จริงพิพิธภัณฑ์ได้มีหน้าที่เพียงเท่านี้ เพราะคำว่า “พิพิธภัณฑ์” หมายถึง สถาบันที่สร้างขึ้นเพื่อรวบรวม สงวนรักษาและจัดแสดงวัตถุอันมีความสำคัญด้านต่างๆ จะเห็นว่าหากมีการจัดการแสดงที่ดี ที่ทันสมัย สามารถดึงดูดความสนใจ โดยในปัจจุบันการจัดการแสดงทั่วไปมีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาและความเพลิดเพลิน คือ การให้ผู้ชมได้รับความเพลิดเพลินและให้ประโยชน์ทางการศึกษาด้วย

จากการศึกษาตามที่กล่าวมาข้างต้น จึงมีข้อเสนอแนะว่าพิพิธภัณฑ์น่าจะจัดการบริการนำชมโดยใช้สื่อมัลติมีเดีย เพิ่มเจ้าหน้าที่ศึกษาข้อมูลให้ลึกไว้บริการด้านวิชาการและวิจัย เพิ่มสื่อเทคโนโลยีอำนวยความสะดวกจัดอบรมเด็กๆ ให้เป็นมัลลคุเทศน์น้อยในการนำชมหรือดำเนินกิจกรรม จะทำให้พิพิธภัณฑ์มีชีวิตและน่าสนใจมากขึ้น

การนำผลการวิจัยไปใช้ในการจัดการพิพิธภัณฑ์

1. พิพิธภัณฑ์ควรพัฒนาด้านการจัดการพิพิธภัณฑ์ โดยเฉพาะเรื่องการจัดแสดงวัตถุและการสื่อความหมายวัตถุจัดแสดง และกิจกรรมด้านการวิจัย การเผยแพร่ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับพิพิธภัณฑ์และการประชาสัมพันธ์เพื่อขยายกลุ่มเป้าหมายและเพิ่มจำนวนกลุ่มผู้เยี่ยมชม
2. พิพิธภัณฑ์ควรหาวิธีการถ่ายทอดความรู้ เพราะพิพิธภัณฑ์ยังขาดเจ้าหน้าที่ ที่มีความรู้เฉพาะด้าน ความสามารถในการถ่ายทอดและนำชมวัตถุที่จัดแสดง และการใช้ภาษา โดยเฉพาะการผลักดันให้พิพิธภัณฑ์เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพ
3. พิพิธภัณฑ์ควรมีการจัดสรรเงินรายได้ที่ได้จากการให้บริการและจำหน่ายของที่ระลึกมาพัฒนาอาคารสถานที่พัฒนาสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการนำเสนอข้อมูลให้แก่ผู้เยี่ยมชม เพราะจะทำให้พิพิธภัณฑ์มีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น ทั้งยังมีความเคลื่อนไหวและเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ
4. พิพิธภัณฑ์ควรจัดการบริการนำชมโดยใช้สื่อมัลติมีเดีย เพิ่มเจ้าหน้าที่ศึกษาข้อมูลเชิงลึกไว้สำหรับบริการด้านวิชาการและวิจัย เพิ่มสื่อเทคโนโลยีอำนวยความสะดวก จัดอบรมเด็กๆ ให้เป็นมัลลคุเทศน์น้อยในการนำชมหรือดำเนินกิจกรรมจะทำให้พิพิธภัณฑ์มีชีวิตและน่าสนใจมากขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาในอนาคต

1. ควรนำแนวทางการพัฒนาพิพิธภัณฑ์ที่นำเสนอในการวิจัยครั้งนี้ไปทำการศึกษาโดยให้ผู้มีส่วนร่วมช่วยกันแสวงหารูปแบบในการพัฒนาหรือหาวิธีการแก้ปัญหาด้วยการผสมผสานระหว่างการทำงานวิจัยเข้ากับงานประจำ เช่น การร่วมกันทำแผนกลยุทธ์หรือวิจัยเพื่อพัฒนาร่วมกับพิพิธภัณฑ์แต่ละแห่งโดยเฉพาะพิพิธภัณฑ์เฉพาะทาง เพื่อให้เกิดการนำไปใช้และปรับปรุงพัฒนาพิพิธภัณฑ์อย่างแท้จริง
2. ควรศึกษาประเด็นเกี่ยวกับการจัดทำฐานข้อมูลพิพิธภัณฑ์เฉพาะทาง และการจัดทำสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในพิพิธภัณฑ์ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการและพัฒนาพิพิธภัณฑ์เฉพาะทางในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- กลุ่มผู้ชมเด็กต่อพิพิธภัณฑ์ล้านของเล่นเกริกย่นพันธ์ จำนวน 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 เด็กอายุ 5 – 8 ปี กลุ่มที่ 2 เด็กอายุ 9 – 12 ปี และกลุ่มที่ 3 เด็กอายุ 13 – 15 ปี รวมทั้งสิ้น จำนวน 64 คน สัมภาษณ์เมื่อ (18 สิงหาคม – 15 กันยายน 255). สัมภาษณ์.
- เกริก ย่นพันธ์. รองศาสตราจารย์สาขาวิชาวรรณกรรมสำหรับเด็ก ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (29 ตุลาคม 2556). สัมภาษณ์.
- เฉลิมชัย ห่อนาค.(2544).เอกสารประกอบการสัมมนาพิพิธภัณฑ์ไทยในศตวรรษใหม่.กรุงเทพฯ : (อัสสัมชัญ)
- ดำริ บุญชู. (มกราคม – มีนาคม 2548). การใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 8(1), 27 – 31.
- นวลลอ พิงพรหม.(2551).การบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์ศิลปะ : กรณีศึกษาพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติหอศิลป์. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยนวัตกรรมการบริหารมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ประไพ เกษแก้ว. (2548). การบริหารการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี, บัณฑิตวิทยาลัย, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.
- สุจิตรา มาถาวร.(2542). **พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติในประเทศไทย**. กรุงเทพฯ : เอ ที พี เวิร์ลมีเดีย.
- พิพิธภัณฑเฉพาะทาง สืบค้นจาก หนังสือพิมพ์บ้านเมือง วันอาทิตย์ที่ 19 มิถุนายน 2554
- มนัส แก้วบุชา.(2542).**การวางแผนโครงการสำหรับงานพิพิธภัณฑ์เพื่อการจัดกิจกรรม ณ พิพิธภัณฑ์ บ้านยี่สา อำเภอกอฉก จัหวัดสมุทรสงคราม**. กรุงเทพฯ : (อัสสัมชัญ)
- ราเมศ พรหมเย็น. ผู้อำนวยการสถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ. (13 พฤศจิกายน 2556). สัมภาษณ์.
- วันเพ็ญ ย่นพันธ์. เจ้าหน้าที่ดูแลพิพิธภัณฑ์ล้านของเล่นเกริกย่นพันธ์. (29 ตุลาคม 2556). สัมภาษณ์.
- ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน). **ฐานข้อมูลพิพิธภัณฑ์ในประเทศไทย** สืบค้นจาก http://www.sac.or.th/databases/museumdatabase/museum_type.php?show=68&id=0 เมื่อ 28 สิงหาคม 2556
- สุมาลี สังข์ศรี.(2548).**พิพิธภัณฑ์ในอนาคต. รายงานการวิจัย การจัดการเรียนรู้ของแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต : พิพิธภัณฑ์**.กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์.
- สุพจน์ โสคุณสมบัติ.(2552). การศึกษาทัศนคติและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการเข้าชม **มิวเซียมสยามพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้**. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สายันต์ ไพเราะญจิตร.(2546). **โบราณคดีชุมชน : การจัดการอดีตของชาวบ้านกับการพัฒนาชุมชน**. กรุงเทพมหานคร : โครงการโบราณคดีชุมชน.
- _____.(2552).**กระบวนการจัดการพิพิธภัณฑ์**.เอกสารประกอบวิชา 357621 Museum management. คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร : (อัสสัมชัญ)